

WYKAZ
Lecia 1910-1911, tom I, str. 1-10

W. Spółka P. T. i. S. utworzył powiatowe zarządzenie powiatu
W. Spółka P. T. i. S.

Przewodniczący zarządu powiatu P. T. i. S. powiat W. Spółka P. T. i. S.
został utworzony i jego zarządzenie jest powiatowe zarządzenie powiatu
P. T. i. S. powiat W. Spółka P. T. i. S. utworzył powiatowe zarządzenie
powiatu W. Spółka P. T. i. S. utworzył powiatowe zarządzenie powiatu
W. Spółka P. T. i. S. utworzył powiatowe zarządzenie powiatu
W. Spółka P. T. i. S. utworzył powiatowe zarządzenie powiatu

Zarząd powiatowy utworzył powiatowe zarządzenie powiatu
W. Spółka P. T. i. S. utworzył powiatowe zarządzenie powiatu
W. Spółka P. T. i. S. utworzył powiatowe zarządzenie powiatu
W. Spółka P. T. i. S. utworzył powiatowe zarządzenie powiatu

Zarząd powiatowy utworzył powiatowe zarządzenie powiatu
W. Spółka P. T. i. S. utworzył powiatowe zarządzenie powiatu
W. Spółka P. T. i. S. utworzył powiatowe zarządzenie powiatu
W. Spółka P. T. i. S. utworzył powiatowe zarządzenie powiatu

Wskazanie powiatu utworzył

Przewodniczący W. Spółka

W. Spółka P. T. i. S.

E. LOTH (Warszawa). — Współczesne wiadomości o stano-
wisku człowieka wśród człokształtnych (referat programowy).

Od szeregu lat zajmuje się referent badaniami z zakresu antro-
pologii części miękkich.

W roku bieżącym zakończył opracowywanie dzieła, które obej-
mując całokształt naszych wiadomości z tego zakresu, pozwoliło na
dokonanie pewnych rozważań syntetycznych.

Jedno z tych zagadnień dotyczy rozpatrywania wartości cech
z punktu widzenia filogenji. Wiadomo bowiem, że drogą badań po-
równawczych możemy ustalać cechy starsze i młodsze. Referent kla-

syfikował je według niejednokrotnie już podawanego schematu, jako cechy paleogenetyczne, filogenetyczne, genetyczne, antropogenetyczne, eugenetyczne i progenetyczne. Niejednokrotnie już zaznaczał, że największą wartość dla antropologa posiadają cechy młode, które subtelniej dadzą się rozpoznawać, więc cechy antropogenetyczne, mające swój początek w szeregu małych człekokształtnych lub eugenetyczne, będące cechami specyficznymi dla człowieka.

Klasyfikując większą liczbę cech według powyższego schematu referent ustalił następujący stosunek procentowy:

cech paleogenetycznych i filogenetycznych	18 ⁰ / ₀
„ genetycznych	22 ⁰ / ₀
„ antropogenetycznych	50 ⁰ / ₀
„ eugenetycznych	10 ⁰ / ₀

Z powyższego wynika, że 60⁰/₀ cech — to są cechy stosunkowo młode, a więc 50⁰/₀ wspólnych dla antropoidów i człowieka, a tylko 10⁰/₀ cech specyficznych dla człowieka samego. Otóż dawniej referent stał na stanowisku, że cechy eugenetyczne są przeważnie cechami nikłymi, drobnymi, że występują w znikomym małych odsetkach przypadków (1⁰/₀—4⁰/₀), że więc odgrywają bardzo podrzędną rolę.

Pogląd ten musiał z czasem zmodyfikować. O ile bowiem jest on słuszny dla tułowia, o tyle mniej jest prawdziwy w stosunku do kończyn, a jeszcze mniej w stosunku do twarzy.

Rozważając dalej tą sprawę, narzucił mu się pogląd, że nie wszystkie odcinki ciała ludzkiego posiadają z punktu widzenia filogenji tę samą wartość, a mianowicie tułów i szyja byłyby najprymitywniejsze, kończyny — bardziej progresywne, twarz zaś najmłodsza filogenetycznie. Oto ześpoły cech, uzasadniające poglądy rzezone:

ZESTAWIENIE CECH EUGENETYCZNYCH:

Tułów i szyja.

Mięśnie. <i>M. scalenus ant.</i> : przyczep do 5.6 (7) kręgu	1.0 ⁰ / ₀
<i>M. rectus abd.</i> : dwie smugi ścięgniste	1.0 ⁰ / ₀
<i>M. rectus abd.</i> : przyczep do 8-go żebra	2.0 ⁰ / ₀
<i>M. obliquus ext.</i> : przyczep do 6. 7. żebra	1.0 ⁰ / ₀
<i>M. obliquus internus</i> : przyczep do 9. 8. żebra	1.0 ⁰ / ₀
<i>M. dorso epitrochlearis</i> : zanik od 100 ⁰ / ₀ do 2.5 ⁰ / ₀	2.5 ⁰ / ₀
<i>M. transversus thoracis</i> : przyczep do żeber 5. 4.	9.0 ⁰ / ₀
<i>M. pectoralis major</i> : przyczep do żeber 7. 6. 5.	30.0 ⁰ / ₀
<i>M. rectus abd.</i> : index długość $\times 100$ 77—61	22.0 ⁰ / ₀

Długość tułowia.

	M. <i>trapezius</i> : przyczep do I kręgu lędźw.	?
	M. <i>iliocostalis</i> : przyczep do żeber I—II	?
Nerwy.	N. <i>phrenicus</i> : gałązka C ₂	4.0%
	<i>Plexus brachialis</i> : gałązka C ₃	1.0%

Kończyny.

Mięśnie.	M. <i>pronator teres</i> : fasc. <i>coronoideus</i>	99.0%
	M. <i>psoas minor</i> : brakuje	44.0%
	M. <i>peroneus tertius</i> : obecny	84.0%
	M. <i>flexor dig. ped. brevis</i> : ściętno do 5-go palca	83.0%
	M. <i>soleus</i> : index 19	?
	M. <i>soleus et gastrocnemius</i> : index złączenia 64	?

Twarz.

Mięśnie.	M. <i>transv. menti</i> : obecny	88.0%
	M. <i>risorius</i> :	86.0%
	M. <i>quadr. lab. sup.</i> : cap. <i>zygomaticum</i> oddz.	78.0%
Chrzątka.	<i>Cartilago alaris</i>	76.0%
Redukcja do 36 %	M. <i>transversus nuchae</i>	
Redukcja do 20 %	<i>Epicranium</i>	

Z powyższego zestawienia można wysnuć następujące wnioski:

Tułów i szyja są odcinkiem ciała, na którym cechy eugenetyczne są liczne, lecz występują w nieznacznej procentowości (przeważnie 1%—4%). Można to sobie wytłumaczyć tem, że tułów jest odcinkiem, który zachował cechy metameryzacji, posiada więc w ogólnych zarysach bardzo pierwotne rozplanowanie bydowy morfologicznej. Zmienia się bardzo powoli i opornie, a co za tem idzie, cechy eugenetyczne przedstawiają się tutaj raczej jako niezbyt częste odmiany.

Kończyny. Jak wiadomo, kończyny są zarówno filogenetycznie, jak i ontogenetycznie młodsze od tułowia. Nic więc dziwnego, że i cechy progresywne tutaj łatwiej się rozwijają. Toteż procentowość cech eugenetycznych wzrasta od 44% do 84%, a nawet 99%, czyli, że cechy te, które na tułowiu należało uważać za odmiany, tutaj przekształcają się w cechy normalne.

Twarz wreszcie jest przykładem najdoskonalszego rozwoju eugenetycznego. Cały szereg cech dochodzi do wysokiej procentowości, świadcząc o tem, że twarz uległa u rodu ludzkiego daleko sięgającym przeobrażeniom. Można wskazać szereg mięśni, chrząstek i t. p., których brak jeszcze u człokształtnych, a które powstały i rozwinęły się w różnej procentowości u ras ludzkich.

Co się tyczy w n ę t r z n o ś c i, to również nietrudno wskazać szeregu cech eugenetycznych, aczkolwiek ich procentowości referent podać nie jest w stanie. Tutaj należałoby np. zaliczyć cechy następujące: minimum 9 brodawek okolonych na języku, zredukowaną cyfrę fałdów poprzecznych podniebienia, nadmierny rozwój śledziony, dwie muszle nosowe, mięsień pierściennotarczowy rozdzielony, granicę opłucnej na wysokości 11 żebra, zwiększony gruczoł tarczowy, *truncus bicaroticus aortae* w 3% etc.

Obok cech eugenetycznych zasługują na specjalną uwagę cechy progenetyczne, t. j. te, które u innych człekokształtnych osiągnęły wyższy stopień rozwoju niż u człowieka. Oto kilka przykładów:

M. serratus ant. przyczep do 13. żebra: Szympanś, Goryl.

M. trapezius. przyczep do 13. kręgu: Szympanś.

M. latissimus dorsi przyczep do 9.—13. żebra: Szympanś, Goryl.

M. latissimus dorsi przyczep do talerza kości biodrowej 100%: Orang.

M. biceps brachii caput tertium: 100% Gibbon.

M. palmaris: brakuje 85% Goryl.

M. plantaris: brakuje 100% Goryl, Gibbon.

Granica opłucnej od przodu 7. 6. (5) żebro: Orang.

Z powyższego wynika, że w pewnych przypadkach wysuwa się na czoło goryl, w innym szympanś, w jeszcze innych orang lub wreszcie gibbon.

Na kilkadziesiąt ustalonych cech eugenetycznych i progenetycznych, przypada na poszczególne małe człekokształtne następujący ich odsetek:

u Gibbona	6%
„ Szympanśa	10%
„ Oranga	10%
„ Goryla	13%
„ Człowieka	60%

Z powyższego wynika, że człowiek pod względem wykształcenia pewnych cech wysuwa się daleko naprzód i, że mu zatem słusznie przyznaje się naczelne stanowisko wśród człekokształtnych.

Referent wspomniał już, że cechy młode, więc eugenetyczne i antropogenetyczne najlepiej się nadają do analizy rasowej. Tak też jest istotnie, zwłaszcza jeżeli chodzi o te cechy, które zdołały uzyskać wysoką procentowość. Jeśli wziąć np. *M. risorius*, to się zobaczy, że mięsień ten, który nie istnieje u innych człekokształtnych, u człowieka rozwija się stopniowo, zależnie od rasy. Więc np. występuje:

u Australczyków	w 17%
„ Melanezyjczyków	„ 23%

u Hottentotów	w 29 ⁰ / ₀
„ Hererów	„ 66 ⁰ / ₀
„ Japończyków	„ 86 ⁰ / ₀

Czyli, że mięsień ten staje się wreszcie normalnym mięśniem twarzy ludzkiej.

Inny przykład: *M. flexor dig. brevis* zdobywa sobie stopniowo ścięgna dla 4. i 5. palca. Ścięgno do palca 5-go występuje tylko u Orang-Utanana i człowieka; jednakże u pierwszego stanowi odmianę, a u człowieka staje się cechą corazto częstszą, więc:

u Murzynów	18 ⁰ / ₀
„ Europejczyków	21 ⁰ / ₀
„ Japończyków	24 ⁰ / ₀
„ Chińczyków	71 ⁰ / ₀

Referent mógłby tu przytoczyć cały szereg dalszych przykładów analogicznych. Jednakże wszystkie te badania w sensie antropologicznym są dopiero zapoczątkowane tak, że najbliższe lata pouczą nas w tym względzie o wiele dokładniej, niż dotychczas mogliśmy to oceniać.

Na zakończenie referent zaznacza, że będzie miał jeszcze możliwość mówić o działalności Międzynarodowego Komitetu do badań części miękkich (CIRP), który postawił sobie za zadanie rozwinięcie tego rodzaju badań w krajach o ludności kolorowej. Gdy po kilku latach zestawi się wyniki tych zbiorowych badań, będzie można lepiej ocenić wartość cech eugenetycznych i progenetycznych.